

ב"ה

פרשת חיי שרה

ויקם השדה והמערה אשר בו לאברהם
בראשית כג.כ.

בֵּית בארץ ישראל

איתא בגמרא^[1] "כל אדם שאין לו בית אינו אדם". — כך מובא הלשון בחסידות, אף שהלשון בגמרא הוא "כל אדם שאין לו קרקע אינו אדם". והמקור לזה הוא על פי דברי התוספות שם^[2]: "קרקע לבנות עליו שְׂדוֹר בו", כפי שכותב הצמח צדק, שהמקור היחיד למאמר "כל אדם שאין לו בית אינו אדם" הוא בדברי התוספות הנזכר לעיל.

והכוונה בזה — שענין הַבַּיִת נוגע בעצם ענינו של האדם, בעצם מהות נפשו, ודוקא על ידי ענין הַבַּיִת נעשה שלימות ענין האדם.

...והנה, אף שבנוגע להשייכות דענין הַבַּיִת לעצם האדם אין נפקא מינא באיזה מקום נמצא הַבַּיִת, כיון שהעיקר הוא שיש לו בַּיִת, הנה לאמיתו של דבר, ישנו חילוק בשייכות הבית להאדם אם הַבַּיִת נמצא בארץ ישראל או בחוץ לארץ:

מי שיש לו בַּיִת בחוץ לארץ — הרי הַבַּיִת אינו קשור כל כך עם האדם, שהרי ביכלתו למכור את הַבַּיִת וכיוצא בזה. מה שאין כן כשאדם קונה בית בארץ ישראל, שבה יש לכל אחד ואחת מישראל ארבע אמות (כדמצינו^[3] לענין פרוזבול) — הרי הבית קשור עמו ביתר שאת.

ועל דרך שמצינו לדינא^[4], ש"השוכר בית בחוץ לארץ כל שלשים יום פטור מן המזוזה, מכאן ואילך חייב, אבל השוכר בית בארץ ישראל עושה מזוזה לאלתר". והיינו שבחוץ לארץ עד שלשים יום לא חשיב קביעות^[5], מה שאין כן בארץ ישראל חשיב קביעות גם קודם שלשים יום.

וטעם הדבר הוא כנזכר לעיל — כיון שכבר היתה לו שייכות לקרקע בארץ ישראל גם קודם לכן, שהרי לכל

אחד ואחת מישראל יש ארבע אמות בארץ ישראל, אלא שקודם לכן היה אפשר לסלקו משם כו', אבל לאחר ששילם תמורת הקרקע מממונו (ושוב אי אפשר לסלקו) — נמשכת שייכות זו גם בגשמיות.

וכשם שמצינו חילוק בענין הקביעות קודם שלושים יום, מובן שישנו חילוק על דרך זה גם לאחר שלושים יום — שבארץ ישראל הקביעות היא ביתר שאת מבחוץ לארץ, דהיינו שבארץ ישראל הבית קשור יותר עם האדם. ונמצא, שעיקר הענין ד"כל אדם שאין לו בית אינו אדם" הוא בנוגע לבית בארץ ישראל, דהיינו שבית בארץ ישראל נוגע יותר בעצם מהות האדם, בבחינת מקיף הרחוק.

איתא בגמרא^[6] "כל העוסק בבנין מתמסכן". ולכאורה, הרי זה סותר להאמור לעיל שדוקא על ידי בנין בית באים לידי שלימות?

וביאור הענין^[7]: מה שכתוב "כל העוסק בבנין מתמסכן" — קאי על כחות הגלויים בלבד, וכפי שאנו רואים במוחש, שכשאדם צריך לבנות בנין, הרי בתחלה סבור הוא שיספיק לו הממון שבידו, ואחר כך, כשעומד כבר באמצע הבנין, מגלה שמוכרח להתייגע ולהכנס לחובות, ועד שבכחות הגלויים אינו רואה כלל מנין יוכל להשיג את הסכום הדרוש.

אמנם, כשרואה שבכחות הגלויים אין שום מקום שיצליח בזה — מעורר הוא את הכחות הנעלמים והעצמיים (שהרי מוכרח לסיים את הבנין, כיון שענין זה נוגע לו בעצם הנפש כנוכח לעיל, ולכן מתעוררים על ידי זה הכחות העצמיים דעצם הנפש), שבהם אין הגבלה כלל, ועל ידי זה ניתוסף אצלו בשלימות האדם בענינים עצמיים אלו.

ושלימות זו נמשכת לאחרי זה גם בכחות הגלויים, וסוף כל סוף לא זו בלבד שאינו "מתמסכן", אלא אדרבה — נמשך לו עשירות גם בגילוי.

והענין בזה ברוחניות — שכאשר האדם מעורר את האור שלמעלה מהשתלשלות, אזי מתבטלים כל ההגבלות שהיו מצד סדר ההשתלשלות, והיינו, שאור הבלתי-גבול מאיר גם בהשתלשלות למטה, ועל ידי זה נמשך ענין העשירות גם בגשמיות.

קטע משיחת ש"פ מקץ, שבת חנוכה, מבה"ח טבת, רשימת השומעים בלתי מוגה. תו"מ ה'תשח"י ח"א ע' 291.

[1] יבמות סג, א.

[2] ד"ה שאין.

[3] ראה תו"מ חט"ז ע' 354. וש"נ.

[4] מנחות מד, א. טושו"ע יו"ד סרפ"ו סכ"ב.

[5] ראה ב"י יו"ד שם. ש"ך שם סקכ"ח.

[6] יבמות סג, א.

[7] ראה גם מכתב יו"ד כסלו שנה זו (אג"ק חט"ז ע' קלה). וש"נ.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעיני הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי , אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה , צביה זלאטע רייזל , שמואל , מנחם מענדל , ישראל אריה לייב , יוסף יצחק ,
שניאור זלמן , חיה מושקא , אברהם דוד , אהרן , חנה